

DNR: 2025/100

Handläggare: Anna Nyström
Telefon: 08-508 460 92

Till Stockholms Stadshus AB
Peter Dahlberg

Boverkets rapport Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn

Sammanfattning

Remissen utgörs av en rapport som kartlägger och analyserar hur återanvändning, återvinning samt förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av befintligt byggmaterial, byggnadsdelar och byggnadsverk fungerar idag. Utredningen föreslår även åtgärder för att främja cirkulärt byggande och cirkulär förvaltning, vilket innefattar giftfria materialkretslopp, och ska vid behov lämna nödvändiga författningsförslag. Remissen ger även förslag på indikatorer för att följa utvecklingen av en cirkulär ekonomi i byggsektorn. I detta remissvar framförs synpunkter kring de aspekter som hänger samman med SISAB:s arbete med utbildningsmiljöer.

Ebba Agerman
VD

SISAB, Skolfastigheter i Stockholm AB

Postadress:
Box 5010
121 05 Johanneshov

Besöksadress:
Palmfeltsvägen 5, våning 5
121 62 Johanneshov

Tel: 08-508 460 00
e-post: diarie@sisab.se
webbadress: www.sisab.se

Org.nr: 556034-8970
Styrelsens säte: Stockholm
En del av Stockholms stad

Remissen

Remissen utgörs av en rapport som kartlägger och analyserar hur återanvändning, återvinning samt förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av befintligt byggmaterial, byggnadsdelar och byggnadsverk fungerar idag. Utredningen föreslår även åtgärder för att främja cirkulärt byggande och cirkulär förvaltning, vilket innefattar giftfria materialkretslopp, och vid behov lämna nödvändiga författningsförslag. Remissen ger även förslag på indikatorer för att följa utvecklingen av en cirkulär ekonomi i byggsektorn. Boverket föreslår fem indikatorer för att beskriva och följa upp omställningen till en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn. De fem indikatorerna är 1) nyttjandegrad för byggnader, 2) förändringar som gäller byggnader, 3) materialflöden in i, respektive ut ur byggnader, samt byggavfall 4) fraktioner av materialflöden samt 5) materialflöden i relation till förändringar.

SISAB:s synpunkter

SISAB är medvetna om att bygg- och fastighetssektorn står inför en stor omställning och att branschen behöver minska sin klimatpåverkan kraftigt de närmaste åren och att sektorns omställning till cirkulär ekonomi är ett viktigt bidrag. SISAB ser positivt på att den grundläggande principen ska vara att använda befintliga byggnader så långt som möjligt. SISAB uppskattar att slutrapporten redogör grundligt för komplexiteten och hindren men också möjligheterna för att främja en cirkulär ekonomi och bygg- och fastighetssektor.

SISAB ser också positivt på att, vid ombyggnation och/eller nyproduktion, underlätta för framtida återbruk genom utformning och design av byggnader och planera för att ge byggnader lång livslängd. Ekonomiska styrmedel är viktiga för att förstärka incitamenten till ett mer cirkulärt byggande men precis som det står i rapporten så måste de vara rätt utformade, träffsäkra och förutsägbara för att aktörer ska kunna planera sin verksamhet. Gällande förslaget kring utveckling av information och vägledning så ser SISAB gärna att detta sker i nära samverkan med branschen och inte bara i samverkan med berörda myndigheter. Utifrån utveckling av klimatdeklarationer så ser SISAB vissa svårigheter med att ta fram referens- eller jämförelsevärden för ombyggnation då ingen ombyggnad/insats är den andra lik. Även respektive byggnads förutsättningar är unika. SISAB välkomnar dock förslaget med referensvärden och ser gärna att även detta förslag sker i nära samverkan med branschen då vissa utredningsarbeten kring detta redan pågår i branschen. SISAB finner det positivt att detta förslag kommer ge byggherrar och fastighetsägare större kunskap och insyn i den klimatbelastning som tillkommer från ROT-projekt. Troligtvis kommer flertalet ombyggnationer framöver vara kopplat till energiåtgärder. Dock vill SISAB peka på att det förekommer andra typer av ombyggnationer som inte har detta fokus.

SISAB instämmer i att en digitalisering är nödvändig för att möjliggöra omställningen. Ett tydliggörande efterfrågas av hur avfallsstatistiken genom digitaliseringsförslagen kommer bidra till att förbättra möjligheten att följa upp andel återbruk och inte minst avfallsstatistiken i stort. Möjligheten att särskilja avfallets uppkomst måste gå att göra för att indikatorer på området ska vara möjliga att arbeta efter. SISAB ser positivt på resurshushållningsplaner och då särskilt att uppgifter som syftar till att ge förutsättningar för återbruk, återvinning och avfallshantering flyttas till en egen bestämmelse om resurshushållningsplan i plan- och bygglagen (PBL) med syftet underlätta cirkularitet och återbruk.

Vidare uppskattar SISAB att den föreslagna uppdelningen av bestämmelserna i PBL, att kontrollplan förtydligas där de tekniska egenskapskraven separeras och en resurshushållningsplan tas fram separat, kan komma att ge en positiv utveckling mot en ökad cirkularitet där resurshushållningen av det befintliga och material m.m. tydligt belyses och tas i beaktning genom kontrollplansförfarandet.

Konsekvens är att tillsynen för resurshushållningsplanen förflyttas till miljönämnden (miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad) från byggnadsnämnden (stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad). Tillsynen av kontrollplanen behöver dock skärpas för att eventuella brister i kontrollplanen inklusive resurshushållningsplanen ska upptäckas och omhändertas.

SISAB ser ett ökat behov av kunskapsförsörjning som en möjliggörare för den cirkulära omställningen. Detta är ett påtagligt behov då det redan idag märks att kunskap och förståelse för grundläggande äldre bevarandetekniker inom bygg- och fastighet är på väg bort, vilket ger direkta negativa konsekvenser. SISAB delar uppfattningen att, som Boverket skriver i rapporten, bevarande och återbruk inte är nya företeelser utan något branschen alltid gjort men som fått stå tillbaka senaste decennierna då priser på material och affärsmodeller inte gjort det gynnsamt att återbruka, underhålla/repamera främst. Avfallsmängderna från sektorn har samtidigt skjutit i höjden. Fastighetsbolag som både bygger och förvaltar kommer att behöva investera i kunskapsnivån hos sina anställda och även öka kunskapskraven på ramavtalade konsulter och entreprenörer.

SISAB ser konsekvenser i samband med omformningen av Boverkets byggregler till de nya byggreglerna. Omformningen är komplex och kan inte direkt antas innebära att omställningen till en cirkulär ekonomi främjas eller försvåras.

Boverket föreslår fem generella indikatorer för att beskriva och följa upp omställningen till en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn. De fem föreslagna indikatorerna är 1) nyttjandegrad, 2) förändringar, 3) materialflöden, 4) fraktioner, och 5) materialflöden i relation till förändringar. SISAB förespråkar att dessa uppgifter hämtas genom information som redan lämnats/lämnas till myndigheter och inte genom ett särskilt förfarande med enkäter eller någon slags rapporteringsskyldighet då detta skulle innebära en stor uppgiftslämnarbörda utan här finns möjlighet att minimera aktörers administrativa börda genom att göra det enkelt och använda redan befintliga processer.

SISAB ser ett behov av att förtydliga angående när i tid föreslagna åtgärder skulle kunna påbörjas om uppdrag ges till Boverket. Det saknas tidsangivelser för genomförande i rapporten vilket gör det svårt att förstå när i tid uppdragen skulle kunna påbörjas och i förlängningen införlivas i sektorn.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ebba Agerman, VD	2025-03-24